

Rigsarkivet

Danmarks
hukommelse

Redegørelse om bevaring af data i Aula

Rigsarkivet, den 6. oktober 2023

Indhold

Kulturministeriets anmodning	2
Redegørelsens indhold.....	2
Indledning	3
Kapitel 1	4
1.1 Lovgrundlaget for indsamling	4
1.2 Praksis for indsamling	8
Kapitel 2 - Aula.....	10
2.1 Tidslinje for arbejdet med bevaringsvurdering af indholdet i Aula	11
2.2 Indsamlingshistorik på skoleområdet.....	13
2.3 Aulas formål og indhold	13
Kapitel 3. Den videre proces	13

Rigsarkivet

Kulturministeriets anmodning

Rigsarkivet har ved bekendtgørelse om ændring af bekendtgørelse om bevaring og kassation af digitalt skabte data og dokumenter fra kommunerne (BEK nr. 392 af 18. april 2023), med virkning fra 1. maj 2023, ændret bestemmelser om bevaring og kassation af digitalt skabte data fra kommunerne, således at alle data fra platformen Aula pr. 1. januar 2025 skal afleveres på arkiv (for så vidt angår foto-, video- og lydfiler alene filer, der er uploadet d. 1. og d. 15. i en måned).

Rigsarkivet har i medfør af bekendtgørelse om offentlige arkivalier og om offentlige arkivers virksomhed (BEK nr. 591 af 26. juni 2003), § 5, stk. 1, udstedt disse bestemmelser uden forelæggelse for kulturministeren.

I forlængelse af dette anmoder Kulturministeriet Rigsarkivet om en nærmere redegørelse for bevaringsbestemmelserne vedr. Aula.

Redegørelsens indhold

1. Redegørelse for Rigsarkivets fastsættelse af bevaringsbestemmelserne i bekendtgørelse om ændring af bekendtgørelse om bevaring og kassation af digitalt skabte data og dokumenter fra kommunerne (BEK nr. 392 af 18. april 2023), herunder i forhold til Rigsarkivets proces, overvejelser og jura, inkl. forholdet til persondata og beskyttelse af privatlivets fred. Rigsarkivet bedes herunder redegøre for overvejelserne vedr. kommunikation i forbindelse med fastsættelse af bevaringsbestemmelserne. I redegørelsen bedes Rigsarkivet forholde sig til, om Rigsarkivet har gjort sig overvejelser om fremover at ændre i Rigsarkivets hensynsafvejninger, vurderinger, proces og kommunikation.
2. Redegørelse for mulige alternative bevaringsbestemmelser, herunder muligheder for adskillelse af indholdstyper og muligheden for at kun at gemme indhold fra brugere, der giver samtykke hertil, og for principielle spørgsmål knyttet hertil i forhold til fremtidige bevaringsbestemmelser og en reform af arkivloven.

Indledning

Danmark er et af de lande i verden, der er kommet længst med at digitalisere den offentlige sektor. Digitaliseringen af det offentlige har siden 2001 været drevet af de fællesoffentlige digitaliseringsstrategier i et samarbejde mellem stat, regioner og kommuner. Disse strategier har understøttet, at borgernes interaktion med det offentlige bliver en stadig mere central del af it-løsningerne. Det har den konsekvens, at offentlige it-systemer i voksende grad består af både kommunikation mellem borgere og det offentlige og endda kommunikation alene mellem borgere. Det er eksempelvis særligt tilfældet med Aula, der rummer meget kommunikation mellem forældre, hvor lærere ikke altid indgår i dialogen. Også uden for kommunikationsplatforme som Aula har kommunikationen mellem borgere og offentlige myndigheder gennem de senere årtier ændret sig fra i nogle sammenhænge at være formel til mere formløs og uformel.

Den danske arkivlov danner rammen om bevaring på både det statslige og det kommunale område. Den nuværende arkivlov er over 20 år gammel og er grundlæggende udformet til et analogt samfund, hvor den offentlige sektor dokumenterede sin virksomhed på papir. Siden er det danske samfund blevet gennemdigitaliseret, hvilket på den ene side har skabt behov for fx øget opmærksomhed på beskyttelse af data, men på den anden side også skabt en række nye muligheder for effektiviseringer, bedre borgerservice, forskning og innovation samt gjort det muligt at bevare en mere dækkende dokumentation af det danske samfund. Den digitale udvikling skaber dermed et stigende behov for at sikre en bedre sammenhæng mellem forskellige hensyn, der varetages i diverse lovkomplekser. Beskyttelsen af personoplysninger i arkivalier sikres navnlig gennem længere tilgængelighedsfrister til forskellige typer materialer. Arkivalier der indeholder oplysninger om enkeltpersoners private forhold, er som udgangspunkt først tilgængelige, når de er 75 år gamle. Rigsarkivet sikrer desuden, at personoplysninger i arkivalierne opbevares i overensstemmelse med databeskyttelsesforordningens krav til behandlingssikkerhed.

Arkivlovens bestemmelser er grundlaget for beslutningen om bevaringen af data i Aula. Kulturministeren har delegeret kompetencen til at træffe afgørelse om bevaring til Rigsarkivet, som udsteder beslutninger om bevaring i form af bevaringsbestemmelser.

Bevaringsbestemmelsen for skoleområdet går tilbage til 1981, men er løbende blevet opdateret i takt med blandt andet digitaliseringen. Den seneste generelle opdatering skete i 2018. I den forbindelse blev bevaringen af den formelle dokumentation af skolens virksomhed, der i dag skal findes i AULA, videreført. I 2023 udstedes konkret bevaringsbestemmelse for øvrige data i Aula.

Rigsarkivet

Kapitel 1

1.1 Lovgrundlaget for indsamling

Arkivlovens anvendelsesområde

Det følger af arkivlovens § 1, at lovens bestemmelser om offentlige arkivalier gælder for al virksomhed, der udøves af den offentlige forvaltning og domstolene. Loven gælder således for både statslige og kommunale myndigheder og institutioner, og loven gælder for alle områder af de omfattede myndigheder og institutioners virksomhed og dermed ikke kun afgørelsessager, men også faktisk forvaltningsvirksomhed som fx børnepasning, undervisning, patientbehandling mv.

Ved arkivalier forstås såvel skriftligt materiale som enhver anden art af materiale, der formidler information.

Arkivlovens formål og regler om bevaring og kassation

Det følger af arkivlovens § 4, at Rigsarkivet har til formål, 1) at sikre bevaringen af arkivalier, der har historisk værdi eller tjener til dokumentation af forhold af væsentlig administrativ eller retlig betydning for borgere og myndigheder, 2) at sikre muligheden for kassation af ikkebevaringsværdige offentlige arkivalier i samarbejde med de myndigheder, der er omfattet af denne lov, 3) at stille arkivalier til rådighed for borgere og myndigheder, herunder til forskningsformål.

Af lovbemærkningerne til arkivlovens § 4, nr. 1, fremgår det bl.a., at arkivernes formål er at sikre bevaring af dækkende dokumentation for beskrivelse og analyse af det danske samfund og dets udvikling i flest mulige aspekter.

Af lovbemærkningerne til § 4, nr. 2, fremgår det bl.a., at: "Det er et led i arkivernes målsætning, at kassation af ikke-bevaringsværdigt materiale kan gennemføres. Allerede af ressourcemæssige grunde er det klart, at kun en mindre del af de offentlige myndigheders arkivalier kan bevares. ... Kassation foretages således af økonomiske hensyn, ikke af forskningsmæssige. Der skal kasseres indtil grænsen for, hvad der er forsvarligt under hensyn til de formål, der søges opnået ved bevaring af arkivalier, og under anvendelse af metoder, der omkostningsmæssigt står i rimeligt forhold til den opnåede pladsgevinst. Kassationsprocessen er med andre ord en imødekommelse af samfundets berettigede krav om økonomisering med de ressourcer, der skal anvendes i forbindelse med bevaringen..."¹

¹ Bemærkninger til § 2, stk. 1, nr. 1 og 2, i Forslag L 182 til lov om offentlige arkiver m.v., som fremsat den 22. januar 1992. I forbindelse med vedtagelse af arkivloven i 2002 (lov nr. 1050 af 17. december 2002) blev § 2, stk. 1, nr. 1 og 2, ændret til § 4, nr. 1 og 2.

Rigsarkivet

I arkivbekendtgørelsen² er fastsat nærmere regler om bevaring og kassation. Det følger af bekendtgørelsens § 4, at bevaring og kassation af offentlige arkivalier skal gennemføres, således at det sikres, 1) at der sker bevaring af dokumentation for beskrivelse af det danske samfund og dets udvikling og af forhold af væsentlig administrativ eller retlig betydning for borgere og myndigheder, og 2) at kassation kan gennemføres systematisk og effektivt, således at de ressourcer, der anvendes i forbindelse med bevaring, udnyttes mest hensigtsmæssigt.

§ 7-arkiver (kommunale arkiver)

De offentlige arkiver består af Rigsarkivet samt af kommunale og regionale arkiver, jf. arkivlovens § 2.

Kommunerne og regionerne kan efter arkivlovens § 7, stk. 1, oprette arkiver med det formål 1) at sikre bevaringen af arkivalier, der har historisk værdi eller tjener til dokumentation af forhold af væsentlig administrativ eller retlig betydning for borgere og myndigheder, 2) at sikre muligheden for kassation af ikkebevaringsværdige offentlige arkivalier, 3) at stille arkivalier til rådighed for borgere og myndigheder, herunder til forskningsformål, samt 4) at vejlede borgere og myndigheder i benyttelse af arkivalier (såkaldte § 7-arkiver).

Godt halvdelen af landets kommuner afleverer deres arkivalier, herunder data, til deres eget § 7-arkiv. Resten af kommunerne og regionerne afleverer til Rigsarkivet.

Rigsarkivet samarbejder med de kommunale og regionale arkiver, jf. arkivlovens § 7, stk. 2.

Rammen for samarbejdet med de kommunale arkiver er Udvalget vedrørende bevaring, aflevering og tilgængeliggørelse, som består af repræsentanter for Rigsarkivet, KL, § 7-arkivernes organisationer, Organisationen af Danske Arkiver (ODA) og Sammenslutningen af Lokalararkiver (SLA). Udvalget er nedsat af rigsarkivaren.

Rigsarkivarens kompetence til at fastsætte regler om bevaringsværdighed for kommunale arkivalier

Det følger af arkivlovens § 10, stk. 2, at kulturministeren til varetagelse af arkivmæssige hensyn fastsætter regler om bevaring og kassation af kommunernes og regionernes arkivalier. Det følger af § 10, stk. 3, at kulturministeren kan bemyndige rigsarkivaren til at foretage den mere detaljerede regelfastsættelse om bevaring og kassation af offentlige arkivalier.

Kulturministeren har anvendt bemyndigelsesbestemmelsen i arkivlovens § 10, stk. 3, til at bemyndige rigsarkivaren til at fastsætte nærmere regler om bevaring og kassation af offentlige arkivalier, jf. § 5, stk. 1, 1. pkt., i arkivbekendtgørelsen, hvoraf det fremgår, at rigsarkivaren fastsætter nærmere regler om bevaring og kassation af offentlige arkivalier.

² Bekendtgørelse nr. 591 af 26. juni 2003 om offentlige arkivalier og om offentlige arkivers virksomhed.

Rigsarkivet

Det følger endvidere af arkivbekendtgørelsens § 5, stk. 1, 2. pkt., at nærmere regler om kommunale myndigheders bevaring og kassation af arkivalier fastsættes efter drøftelse med de kommunale parter.

Det følger af arkivbekendtgørelsens § 5, stk. 2, at kassation af arkivalier kun må finde sted efter bestemmelser, der fastsættes i medfør af bestemmelsen i stk. 1.

Det følger af arkivbekendtgørelsens § 4, stk. 2, at kassation af offentlige myndigheders arkivalier først må finde sted, når der ikke længere er administrativt eller retligt behov for dem.

Det betyder, at en kommune ikke kan kassere arkivalier, med mindre rigsarkivaren har fastsat ved bekendtgørelse, at arkivalierne kan kasseres.

Det betyder endvidere, at arkivalier, der er bestemt til kassation, først må slettes, når der ikke længere er administrativt behov for dem.

For så vidt angår fristen for aflevering af bevaringsværdige arkivalier følger det af arkivlovens § 21, at kommunale og regionale arkivalier, der er omfattet af bl.a. databeskyttelsesforordningen og databeskyttelsesloven, skal afleveres til et offentligt arkiv senest på det tidspunkt, hvor de pågældende oplysninger ellers skulle slettes af den dataansvarlige myndighed.

Rigsarkivet har *ikke* hjemmel til at fastsætte regler om, at kommuner skal anmelde it-systemer til Rigsarkivet inden ibrugtagning. På det statslige område har Rigsarkivet fastsat regler om, at statslige myndigheder skal anmelde nye systemer, inden de tages i brug med henblik på at sikre, at der kan ske arkivering på en hensigtsmæssig måde³.

Se nedenfor under afsnit 1.2 for en uddybning af, hvilke bevarings- og kassationsprincipper Rigsarkivet i dag administrerer efter.

Arkivloven og databeskyttelsesretlige regler

Databeskyttelsesforordningen giver mulighed for, at medlemsstaterne kan fastsætte nationale regler om behandling af personoplysninger til "arkivformål i samfundets interesse"⁴.

Det følger af databeskyttelseslovens § 14, at oplysninger, der er omfattet af denne lov, kan overføres til opbevaring i arkiv efter reglerne i arkivlovgivningen.

³ Jf. cirkulære nr. 9290 af 21. juni 2013

⁴ Jf. Databeskyttelsesforordningens artikel 9, stk. 2, litra j, og artikel 89, nr. 1.

Rigsarkivet

Databeskyttelseslovens § 14 er fastsat inden for rammerne af databeskyttelsesforordningen og indebærer, at oplysninger, som er omfattet af databeskyttelsesloven kan overføres til opbevaring i arkiv efter reglerne i arkivlovgivningen. I lovbemærkningerne til bestemmelsen henvises endvidere til Justitsministeriets betænkning nr. 1565/2017, hvoraf det bl.a. fremgår, at det antages, at den gældende systematik vil kunne videreføres inden for rammerne af forordningen, hvorefter behandling til arkivmæssige formål afgøres efter arkivloven, og at databeskyttelsesforordningen i øvrigt finder anvendelse, medmindre det databeskyttelsesretlige spørgsmål er reguleret i arkivloven.⁵ Det indebærer bl.a., at databeskyttelsesforordningens regler om behandlingssikkerhed finder anvendelse på Rigsarkivets opbevaring af personoplysninger.

Der er ikke foretaget indholdsmæssige ændringer i arkivlovens regler om bevaring og kassation i forbindelse med, at databeskyttelsesforordningen trådte i kraft i 2018.⁶

Arkivlovens tilgængelighedsregler – beskyttelse af personoplysninger

Arkivlovens kapitel 6 indeholder regler om tilgængelighed af offentlige arkivalier.

Reglerne om tilgængelighed er fastsat af hensyn til beskyttelse af væsentlige interesser, der vedrører privatlivets fred, statens sikkerhed mv.

Det følger af arkivlovens § 23, stk. 1, at arkivenheder, som indeholder oplysninger om enkeltpersoners private, herunder økonomiske, forhold, er tilgængelige, når de er 75 år gamle.

Det følger af arkivlovens § 23, stk. 2, at den afleverende myndighed, hvor forholdene taler herfor, efter drøftelse med det modtagende arkiv kan fastsætte en kortere eller længere tilgængelighedsfrist for arkivenheder, der er omfattet af stk. 1.

Det følger af arkivlovens § 30, at enhver kan søge om at få adgang til ikke umiddelbart tilgængelige arkivalier. Arkivlovens kapitel 7 beskriver de nærmere regler og betingelser for at få adgang.

Det er bl.a. et krav, at ansøger oplyser sit formål med ansøgningen, jf. arkivlovens § 30, stk. 2.

Såfremt materialet indeholder oplysninger om enkeltpersoners rent private forhold, skal Rigsarkivet desuden indhente samtykke fra Datatilsynet, jf. arkivlovens § 34.

⁵ Jf. Forslag L 68 til databeskyttelsesloven, som fremsat den 25. oktober 2017, bemærkningerne til § 14 og Justitsministeriets betænkning nr. 1565/2017 – Databeskyttelsesforordningen – og de retlige rammer for dansk lovgivning, side 992.

⁶ Der er alene gennemført enkelte tekniske og sproglige konsekvensændringer i arkivloven som følge af databeskyttelsesloven og databeskyttelsesforordningen, jf. § 31 i lov nr. 503 af 23. maj 2018. Konsekvensændringerne handlede navnlig om at tilpasse henvisninger til persondataloven i den dagældende arkivlov til databeskyttelsesforordningen og den nye databeskyttelseslov.

Rigsarkivet

Som altovervejende hovedregel gives der kun adgang til ikke umiddelbart tilgængelige arkivalier, som indeholder oplysninger om enkeltpersoners private forhold, hvis det er til brug for forskning eller andre vægtige interesser.

Den, der får adgang, vil være undergivet tavshedspligt og må dermed ikke uberettiget offentliggøre, videregive eller udnytte fortrolige oplysninger, hvortil den pågældende i den forbindelse har fået kendskab, jf. arkivlovens § 40. Derudover vil der blive stillet vilkår efter § 41 i forbindelse med benyttelse af ikke umiddelbart tilgængelige arkivalier, fx at der ikke må rettes henvendelse til personer, der er nævnt i det materiale, der gives adgang til, eller til disses pårørende.

Indsigt i egne oplysninger

Den person, som oplysningerne vedrører har mulighed for at søge indsigt i egne oplysninger (også fra Aula). Det gælder både tilgængelige og ikke umiddelbart tilgængelige arkivalier. De nærmere regler herfor er fastsat i arkivlovens kapitel 7a.

1.2 Praksis for indsamling

Statslige myndigheder skal anmelde nye it-systemer til Rigsarkivet, som herefter tager stilling til, om data skal bevares. Hvis data skal bevares, vurderer Rigsarkivet, om data kan arkiveres efter de regler, som Rigsarkivet har udstedt i medfør af arkivbekendtgørelsen.

Rigsarkivet udsteder årligt flere hundrede bestemmelser om data i statslige it-systemer. Der bevares data fra cirka 20 % af systemerne. Bevaringsværdien fastsættes på systemniveau ud fra emne, formål og beskrivelser af dataindhold, mens fastsættelse af hvilke data der i praksis bevares, sker i forbindelse med afleveringen.

Derudover udsteder Rigsarkivet bekendtgørelser på områder, hvor der er flere myndigheder, der løfter samme type af opgaver fx for kommuner og regioner, men også fx for politi og retter. På det kommunale og det regionale område opdaterer eller reviderer Rigsarkivet efter drøftelse med de kommunale og regionale parter gældende bekendtgørelser med ca. 5 års mellemrum.

Revisionen baserer sig på undersøgelser og analyser af, hvilke ændringer der er sket i kommunerne og regionernes virksomhed og i deres it-anvendelse. Når der er tale om gennemgribende ændringer i bekendtgørelser, som det fx var tilfældet i forbindelse med ændringer ved strukturreformen, sendes bekendtgørelsen i offentlig høring på Høringsportalen. Bekendtgørelsen fra 2018 om bevaring af dokumentation på skoleområdet har været i bred høring. Bekendtgørelsen fra 2023 om bevaring af data i Aula har alene været i høring hos de kommunale parter.

Rigsarkivets bevaringsvurdering er baseret dels på et lovkrav om at sikre bevaringen af arkivalier, der har historisk værdi eller tjener til dokumentation af forhold af væsentlig administrativ eller retlig betydning, og dels på Rigsarkivets bevarings- og kassationsprincipper, som anvendes konkret i vurderingen af digitale datas bevaringsværdi for at sikre ensartethed på tværs af samfundets sektorer, se tabel 1.

Tabel 1. Rigsarkivets bevaringsprincipper for digitalt skabte data

<p>1. Datas indhold.</p> <ul style="list-style-type: none">a. Bevaring af dokumentation af offentlig eller privat aktivitet og dens resultater, hvis effekt og rækkevidde har betydning for samfundet og dets borgere på nationalt, regionalt eller lokalt plan.b. Bevaring af dokumentation af fænomener og strømninger, der belyser samfundsudviklingen.c. Bevaring af dokumentation af væsentlige beslutninger, der vedrører den enkelte borger eller virksomhed, og som er baseret på et skøn (ikke regelbunden).d. Bevaring af dokumentation, der omfatter den størst mulige andel af populationen.e. Bevaring af dokumentation, der omfatter en repræsentativ stikprøve af en defineret population (en kohorte).f. Bevaringen er fokuseret på unikke landsdækkende aktører, som har national betydning for samfundets udvikling.g. Bevaringen omfatter også grupper af minoritetspersoner, personer fra marginalgrupper samt græsrodsorganisationer.
<p>2. Datas population</p> <ul style="list-style-type: none">a. Bevaring af dokumentation, der omfatter den størst mulige andel af populationen.b. Bevaring af dokumentation, der omfatter en repræsentativ stikprøve af en defineret population (en kohorte).
<p>3. Datas dækningsgrad og tilgængelighed.</p>
<p>4. Bevaring af oplysninger fra den myndighed, der har den højeste dækningsgrad, og hvor oplysningerne er nemmest tilgængelige (på tværs af stat, region og kommune).</p> <ul style="list-style-type: none">a. Kassation af data, der indeholder oplysninger, der bevares andre steder (ikke unikke data), samt data med ringere dækningsgrad og tilgængelighed.b. Kassation af data, der kan genskabes.c. Kassation af data, der ikke er unikke (kun unikke data skal bevares).

Kapitel 2 - Aula

Bestemmelsen om bevaring af data på skoleområdet blev udarbejdet af en projektgruppe ledet af Rigsarkivet med repræsentanter for Rigsarkivet og de kommunale parter, jf. bestemmelserne i arkivbekendtgørelsen (kap. 1.1). En stor del af de data, som er omfattet af bekendtgørelsen findes i Aula. I 2020 blev der nedsat en arbejdsgruppe, som havde til opgave at undersøge, hvordan bevaringen af data i Aula skulle afgrænses. Nedenstående tabel 2 viser, hvilke institutioner, som deltog i de to grupper.

Tabel 2. Projektgruppe og arbejdsgruppe om bevaring

Gruppe	Deltagere
Projektgruppe – udarbejdelse af kommunale bevaringsbekendtgørelser 2016-2018	Rigsarkivet, KL og Organisationen af Danske Arkiver (ODA). ODA er repræsenteret ved Bornholms Ø-arkiv og Silkeborg Arkiv.
Arbejdsgruppe – bevaringsvurdering af Aula 2020-2023	Rigsarkivet, KL og Organisationen af Danske Arkiver (ODA). ODA er repræsenteret ved Gladsaxe Stadsarkiv, Aalborg Stadsarkiv. KOMBIT deltager som observatør.

Nedenfor er angivet en tidslinje for de to gruppers arbejde. Punkter markeret med rødt er de kommunikationstiltag, som Rigsarkivet har gennemført undervejs i processen.

2.1 Tidslinje for arbejdet med bevaringsvurdering af indholdet i Aula

2016-17

- 2. februar 2016: Rigsarkivets direktion nedsætter en projektgruppe til revision af de kommunale bevaringsbekendtgørelser.
- 10. februar 2017: Projektgruppens forslag til bevaringsbestemmelse for kommunernes digitalt skabte data - herunder Aula - offentliggøres på Høringsportalen og sendes til alle kommuner, KL og Børne- og Socialministeriet.
- 3. marts 2017: På initiativ fra KL drøftes kommunernes udgifter til arkivering af Aula.
- 13. marts 2017: Rigsarkivet holder møde med KL og KOMBIT, hvor det aftales, at datamængden i Aula vurderes efter et års brug mhp yderligere vurdering af dataindholdets bevaringsværdi.

2018-19

- 26. januar 2018: Rigsarkivet udsteder bekendtgørelse nr. 123 om bevaring og kassation af digitalt skabte data i kommunerne. Dele af indholdet i Aula er dermed sat til bevaring. Der afholdes informationsmøder om bekendtgørelse for §7-arkiverne samt for kommuner, som afleverer til Rigsarkivet.
- Februar 2019: Aula tages i brug i folkeskolen.

2020

- 15. maj: Møde med KL og KOMBIT om bevaringsvurdering af det øvrige indhold i Aula, hvor den overordnede proces drøftes.
- 16. juni: Første møde i arbejdsgruppen. Det aftales, at der skal udarbejdes et kommissorium for arbejdet. Kommissoriet udsendes efterfølgende. Arbejdsgruppen får til opgave at kortlægge og analysere den konkrete brug af Aula, hvilke data og dokumenter der lagres i Aula, og hvilke data og dokumenter der efter Rigsarkivets principper har historisk bevaringsværdi.
- Juni-december: Arbejdsgruppen gennemfører følgende analyser:
 - 1) Spørgeskemaundersøgelse hos udvalgte kommuner om den konkrete brug af Aula.
 - 2) Vurdering af, hvilke data i Aula som har historisk værdi.
 - 3) Tre forskeres vurdering af datas værdi.
 - 4) Estimerer af arkiveringsomkostninger på grundlag af datamængder.
- Oktober-august: Arbejdsgruppen drøfter muligheder for at nedbringe datamængder. Fokus er særligt på billeder, videoer mv., som fylder 95% af datamængden

Rigsarkivet

2021

- 26. maj: Landets kommuner orienteres om status på arbejdsgruppens arbejde.
- 1. juni og 1. september: Rigsarkivet orienterer om arbejdet med Aula på møder med de kommuner, som afleverer arkiver til Rigsarkivet.
- 20. september: Rigsarkivet orienterer om bevaringen af Aula på møde med §7-arkiverne.
- 1. december: Arbejdsgruppen beregner omkostninger til bevaring på grundlag af dataestimater fra KOMBIT.

2022

- Marts-december: Arbejdsgruppen drøfter forskellige bevaringssnit på grundlag af nye oplysninger om datamængder fra KOMBIT.
- 12. september og 11. november: Rigsarkivet orienterer om status på møder for kommuner, som afleverer til Rigsarkivet.
- 29. september: Rigsarkivet orienterer om status på møde for §7-arkiver.
- 19. december: Arbejdsgruppen tiltræder bevaring af alle beskeder, men kun et udsnit af billeder og videoer. Dermed kan udgiften til bevaring fastholdes på forventet budget hos kommunerne.

2023

- 7. februar: Arbejdsgruppen får bevaringsindstilling og forslag til bekendtgørelsestekst i høring.
- 10. marts: Rigsarkivets kommunale kontaktudvalg får bevaringsindstilling og forslag til bekendtgørelsestekst i høring.
- 18. april: Bekendtgørelsen publiceres i Lovtidende.
- Maj -juli: Rigsarkivet udarbejder vejledningsmateriale sammen med de kommunale parter.
- 22. august: Nyhedsbrev udsendes til alle kommuner om bevaring og aflevering.

På grundlag af arbejdsgruppens arbejde vurderede Rigsarkivet, at data i Aula faldt inden Rigsarkivets formål om at sikre bevaring af arkivalier, der har historisk værdi eller tjener til dokumentation af forhold af væsentlig administrativ eller retlig betydning for borgere og myndigheder. Vurderingen var på den baggrund, at data i Aula have værdi for blandt andet forskningen i børns trivsel og hverdag og forholdet mellem skole, børn og forældre i et nutidigt og historisk perspektiv.

2.2 Indsamlingshistorik på skoleområdet

Rigsarkivet har gennem de sidste 40 år arbejdet med bevaring af dokumentation af offentlige dagtilbuds og skolers virksomhed.

Med den første bevaringsbekendtgørelse for kommuner i 1981 blev dokumentation af kommunens skolevæsen sat til bevaring, fx mødereferater fra politiske udvalg, lærerråd og pædagogiske udvalg, eksamensprotokoller samt et udsnit af forsømmelsesprotokoller. På dette tidspunkt forelå denne dokumentation på papir.

I takt med den digitale udvikling og kommunernes ibrugtagning af it-systemer blev bevaringspligten i 2003 udvidet til også at omfatte relevante it-systemer og i 2004 også PPR-systemer (Pædagogisk Psykologisk Rådgivning).

Med de kommunale bevaringsbestemmelser fra 2018 blev dele af data i Aula inddraget under bevaringspligten, fordi den dokumentation, der tidligere skulle bevares nu skulle findes her. Praxis på mange skoler er, at Aula benyttes som platform for hele skolens virke.

2.3 Aulas formål og indhold

Aula er en digital platform og kommunikationskanal i folkeskoler, SFO'er og kommunale og selvejende dagtilbud i alle landets kommuner. Data i Aula omhandler hverdagen for de omkring 900.000 danskere, som er forældre til de 1,1 mio. børn i Danmarks 2.500 dagtilbud og 1.700 folkeskoler.

Udviklingen af Aula er en del af en aftale fra 2014 mellem KL og regeringen. Det blev aftalt, at folkeskolen skulle have et digitalt samarbejds- og kommunikationsværktøj. Aula-plattformen er derfor tænkt som et værktøj til kommunikation og planlægning. Medarbejdere, forældre, ledere samt en række kommunale medarbejdere på skole- og dagtilbudsområdet kan samarbejde og dele information omkring barnets hverdag. Det sker blandt andet gennem et besked-modul, hvor lærere og forældre kan indgå i en fælles dialog med hinanden på tværs af roller.

Dialogen mellem lærere, mellem lærere og forældre og mellem forældre i Aula er meget omfattende og afspejler en generel udvikling, hvor platformsløsninger på det offentlige område omfatter dialoger mellem borgere og myndigheder i stedet for som tidligere at foregå via brev eller e-mail. Kommunikation i sådanne fora kan antage en formløs karakter og omhandle andet end det strengt formelle hovedformål for platformen, jf. redegørelsens indledende afsnit. En del af kommunikationen i Aula vurderes at have en sådan uformel karakter.

Kapitel 3. Den videre proces

Aula er et eksempel på en kommunikationsplatform, der er skabt inden for rammerne af de offentlige digitaliseringsstrategiers ambition om at lette kommunikationen mellem det offentlige og borgerne med henblik på at skabe gode brugeroplevelser og god offentlig service. Det må forventes, at sådanne kommunikationsplatforme udbredes yderligere, og det giver anledning til at

Rigsarkivet

overveje, hvilke konsekvenser det skal have for bevaring og kassation af kommunikationen i sådanne systemer.

I forhold til den aktuelle, konkrete sag om bevaringen af data i Aula har Rigsarkivet genovervejet bevaringsværdien med udgangspunkt i det arbejde, som arbejdsgruppen om Aula har udført.

Arbejdsgruppens arbejde mandede ud i, at Rigsarkivet vurderede, at data i Aula var bevaringsværdige blandt andet til forskningsformål i forskellige samfundsrelevante sammenhænge. I den vurdering indgik det, at en del af data i Aula ligger i forlængelse af den dokumentation på skole- og institutionsområdet, som tidligere har været indsamlet for at opfylde Rigsarkivets formål. Det kan konstateres, at Aula indeholder data for skoler og institutioners virke, som ligger i forlængelse af bevaringsbestemmelser siden 1981. Men det kan samtidig konstateres, at Aula som moderne digital platform samtidig indeholder meget kommunikation af særligt uformel karakter, som ligger udover tidligere indsamlede data på skole- og institutionsområdet.

Rigsarkivet finder det ud fra en samlet betragtning hensigtsmæssigt at skelne mellem det materiale, som kan karakteriseres som formel dokumentation (fx mødereferater fra politiske udvalg, lærerråd og pædagogiske udvalg, politikker mv.) og information fra institutionen til forældrene på den ene side og på den anden side den dialog af uformel karakter, som foregår mellem lærere og forældre på tværs.

Det har ikke indgået i bevaringsvurderingen, at der er tale om en kommunikationsplatform, som i væsentlig grad adskiller sig fra andre it-systemer på det offentlige område. Der er med andre ord ikke taget stilling til andelen af henholdsvis formel og uformel kommunikation i Aula. Det er i denne sammenhæng Rigsarkivets opgave at bevare og dokumentere den formelle kommunikation på skole- og institutionsområdet, og balancen mellem formel og uformel kommunikation har Rigsarkivet ikke ramt rigtigt i den nuværende bevaringsbekendtgørelse om Aula.

Rigsarkivet vil derfor i forhold til den konkrete sag om aflevering af data i Aula bede arbejdsgruppen undersøge, hvordan data i ovennævnte to kategorier i praksis kan adskilles.

Det betyder, at den omfattende dialog af uformel karakter i Aula ikke bevares. Rigsarkivet agter på den baggrund efter drøftelse med de kommunale parter at udstede en ændringsbekendtgørelse med dette formål.

Som konsekvens af ovennævnte udvikling på det digitale område for kommunikation mellem borgere og det offentlige vil Rigsarkivet desuden ændre praksis i forhold til inddragelse af interessentgrupper. Der er behov for at få belyst flere vinkler på en bevaringssag, end der tidligere har været behov for, da samfundet ikke var digitaliseret i den grad, som det danske samfund er i dag. Kommunikationen var i højere grad formaliseret og foregik typisk som tovejskommunikation mellem borgeren og myndigheden. Sammenblandingen af formel og uformel, mangestrengt kommunikation fordrer en højere grad af involvering af civilsamfundet for at få alle relevante faktorer belyst, hvilket vil kvalificere arbejdet med at tage stilling til den konkrete bevaringsværdi af data.

Rigsarkivet

I en generel sammenhæng finder Rigsarkivet det derfor relevant at inddrage interessenter (fx forældreorganisationer mv.) på områder for kommende bevaringsvurderinger for at skabe et supplerende grundlag for vurderingen af bevaringsværdien af data. En praksisændring kan ske inden for rammerne af den eksisterende arkivlov, og Rigsarkivet vil derfor indarbejde en sådan praksis umiddelbart.

Endelig har Rigsarkivet overvejet muligheden for at gemme indhold fra brugere, der giver samtykke hertil. Det er Rigsarkivets opfattelse, at den ændrede bevaringsvurdering, som udmøntes i en ændret bekendtgørelse, jf. ovenfor, overflødiggør en sådan mulighed for borgerne. Rigsarkivet har på den baggrund ikke drøftet muligheden nærmere med ejerne af Aula.

Rigsarkivet

Rigsarkivet, København
Kalvebod Brygge 34
1560 København V

Telefon: 33 92 33 10.
E-mail: mailbox@sa.dk

Receptionens åbningstider:

Mandag-Torsdag: 9:00-16:00
Fredag: 9:00-15:30